Sylvester Roepstorffs prædiken 21. søndag efter trinitatis

Taler
Sylvester Roepstorff
Præst

Dato
25. oktober 2026

Sted
Brønshøj Kirke, København

Omstændigheder
Prædikentekst
Lukasevangeliet kapitel 13, vers 6-9

Man kan godt forestille sig en verden, hvor alle vores behov er tilfredsstillet, alle vore ønsker opfyldt og alle vore længsler imødekommet. Jamen, er det ikke Guds rige? Her hvor vi ikke skal smage døden, her hvor vi ikke misforstår hinanden, hvor der ingen konflikter er, hvor løven ligger ved siden af lammet, hvor vi ikke dræber for at overleve, hvor ingen lyver, ingen bedrager, ingen snyder nogen, hvor solen aldrig går ned. Her hvor vi ikke venter på noget eller nogen, fordi det vi venter på, allerede er her.

Jeg sad for noget tid siden med en veninde og sagde til hende, at hvis jeg i mit arbejde får betroet nogle ting, der måtte være så tunge, at jeg ikke selv ville kunne bære det, ja, så har jeg altid én, jeg kan lægge det over på. Hvis jeg hører om noget, som er så utilgiveligt, at jeg hverken ville kunne give eller forlange tilgivelse, ja, så har jeg én, jeg ved, der kan tilgive dér hvor jeg ikke kan.

Hun kiggede på mig og var fuld af undren og spurgte så:

- Hvem er det? Er det kunstig intelligens, du taler om?

Det er sigende. For ja, vi kan godt forestille os en verden, hvor alle vores behov er opfyldt og alt det vi ikke selv kan, ville en maskine kunne gøre for os. Ordne alt manuelt arbejde. Løse alle problemer. Lægge alle planer. Realisere alle potentialer. Løse alle konflikter imellem mennesker. Svare på alle vores spørgsmål. Lave den mad der nærer os og som smager himmelsk. Fortælle hvad vi skal gøre og underholde os præcis på den måde, som vi har behov for. Som siger lige det, vi har brug for og lige præcis på den måde, så vi forstår det og sådan at vi forstår os selv. Jeg læste i morges om sorgrobotter, man træner til at

tale som den person, man har mistet.

Med andre ord: en friktionsfri verden. Et liv uden modstand. I det liv ville vingårdsejeren aldrig have ventet hele tre år på at figentræet skulle bære frugt. Det ville altid have båret frugt. I den verden ville der aldrig have været brug for at en gartner bad om udsættelse, for der var ikke udsættelse af noget. Alle behov ville blive tilfredsstillet med det samme. Vi ville ikke have noget at vente på. Hvorfor skulle vi, når det ikke var nødvendigt? Man kan se det menneske i fremtiden, der siger det. Hvorfor vente på noget, man kan få med det samme? Hvorfor stride og kæmpe, når man ikke behøver.

Pludselig lever vi i en verden med kunstig intelligens og nogle siger om den: Nu er den her, men ingen har jo ligefrem gået og længtes efter den. Vi er pludseligt blevet afhængige af noget, som vi ikke har efterspurgt.

Men det er som om den kunstigt intelligent verden bevæger sig i hastige skridt mod de forestillinger, der har ligget mere eller mindre oplyst i vores kultur og kristne arv. Som om den kunstige intelligens er en realisering af de drømme, som er fyldt af paradisforestillinger.

Men det er jo så underligt, at jo mere vi ser ind i fremtiden, desto mere bekymrede bliver vi. Jo nærmere vi bevæger os vores utopi, desto mere dystopisk ser den ud. Jo flere behov vi får tilfredsstillet, desto mere utilfreds bliver vi. Hvad er det, der sker her. Det er jo paradoksalt. Og måske alligevel ikke.

Et svar kunne være, at det ikke tilkommer os mennesker at realisere Guds rige. Det skal Gud nok selv gøre og når han gør det, så bliver det godt. Men hvis vi prøver at gøre det samme, så bliver det ikke så godt. På den anden side, så er vi jo også skabt i hans billede, og vi har fået hans ånd blæst ind i vores ler, og den ånd virker ofte også uden vores egen vilje. Denne lerede ånd opfinder de sindsygeste ting og udgrunder dybder i vores natur og sjæl, som skræmmer og fascinerer os.

Det er også som om der er noget, vi glemmer i al vores opfindetrang. Det er som om, der er noget vi ikke ser i vores teknologiske udvikling. Noget menneskeligt. Og hvad er det?

Et svar kunne være, at det vi ikke ser, er det, der ikke kan ses. Og hvad er det, der ikke kan ses. Det er intetheden. Og hvor er denne intethed? Den er præcis dér,

hvor vingårdsejeren kigger hen. Han kigger hen på træet og forventer at se frugt. Men hvad ser han? Han ser ikke-frugt. Han ser at der ikke er det, han havde forventet.

Sartre har et sted en beskrivelse af denne intethed. Jeg går ind på den café, siger han, hvor jeg skal møde Pierre, men Pierre er der ikke. Jeg leder efter Pierre, men kan ikke se ham. Sartre siger at den café, hvor jeg sidder træder frem for mit blik nu, hvor det, jeg leder efter, ikke er der. Man kender det jo godt: at hvis man sidder og venter, så får man øje på en masse ting omkring én, de andre i cafeen, spejlene, loftet, tjenerne, plakaterne, skriften på kaffekoppen, hvilke sko hun der ved det andet bord har på, det slips ham der ved det tredje bord har på, hvad de taler om ved bordet ved siden af og hvem der går forbi udenfor. Cafeen kommer mig i møde fordi jeg oplever et fravær, Pierres fravær.

Men nej, sådan er det jo ikke. For når man venter, så tager man jo sin telefon frem og bliver underholdt, så man slet ikke opdager, at man venter. Den intethed, som man ellers bliver konfronteret med, har man holdt fra livet. Vi kan ikke holde denne intethed ud. Det er den al vores teknologi prøver at eliminere. Det er den vi ikke ser, fordi den ikke kan ses. Vores øjne kan jo ikke se at Pierre ikke er der, for han er der jo ikke. Men vores bevidsthed ser det, fordi den forventer at se ham. Det er denne menneskelige bevidsthed, der ser intetheden, som den kunstige intelligens ikke kan se og aldrig vil kunne se. Den kan allerhøjst mime og fingere at den ser den. Den kan ikke se denne intethed, fordi den ikke har en krop, heller ikke når den bliver til en maskinel robot.

De franskmænd dér, de kredser om disse emner. Samuel Becket, der jo levede i Paris det meste af sit liv, så selv om han var irer, var han også meget fransk, ja, han skrev det berømte stykke Mens vi venter på Godot, hvor denne intethed står og lyser og hvor dette konstante fravær er meget nærværende. Og Jacques Lacan, psykoanalytikeren, definerer vores begær som mangel. Hvis ikke vores begær var mangel, var det ikke begær, for så havde vi jo det, som vi begærede.

Med andre ord: vores liv og eksistens har et intethed i sig, som vi ikke sådan kan afskaffe. Selv når vi får hvad vi ønsker, er der stadig noget tilbage at ønske. Selv når vi bliver helt tilfredsstillet, er der altid en rest i os, der ikke er det. Det vil sige, at det er os mennesker, der lever i dette år fra vingårdsejeren bliver overbevist af gartneren til at vente med at hugge figentræet ned til han kommer tilbage for at se, om træet bærer frugt. Vores liv udspænder sig i dette tidsrum.

Vi skal være glad for besvær. Når vi møder en modstand, skal vi sige: fedt. Når der er noget vi ikke forstår, skal vi være glade for at arbejde med det. Når der er konflikt på arbejdet eller et skænderi i køkkenet, skal vi værdsætte, at her møder vi rigtige mennesker, der er sværere at forstå. Vi bliver irriteret og provokeret, fordi vi får smasket en intethed lige ind i synet. Der er noget vi bare ikke forstår. For det er der altid. Især når vi har med andre mennesker at gøre. Vi kan ikke være sammen med andre mennesker uden at vi får modstand. Når vi slår os, opdager vi asfalten. Når vi slår os på andre mennesker, opdager vi, at de er til. Og når vi siger, at han er dum som et hul i jorden, er det lige præcis det hul i jorden, som giver mening i vores liv. Et hul er ingenting med noget udenom. Vi har altid et hul i jorden, som vores liv drejer sig omkring.

Så derfor siger jeg bare: Tak for ingenting.

Kilde
Manuskript tilsendt af taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler

Kildetype
Digitalt manuskript

Tags
21. søndag efter trinitatis, Anden tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

URI
https://www.dansketaler.dk/tale/sylvester-roepstorffs-praediken-21-sondag-efter-trinitatis